

om man ikke kunne komme ud over Vanskeligheden ved at affatte Forslaget saaledes, at der kom til at staa: „Bidrag til Udgivelsen af mindst 1ste Bind af et Værk om Danmarks Statistik 1,500 Kr.“ Da nu den ærede Ordfører atter tog Ordet, fandt jeg, at han ogsaa havde andre Betænklichkeiten end de rent formelle mod Udgivelsen af et saadant Værk, og blandt de forskjellige Ting, han nævnte, var ogsaa den, at de to Mænd, der skulde staa i Spidsen for Foretagendet, havde en af Staten anvist Virksomhed, hvormed der vel mentes, at denne kunde blive forsvømt. Jeg vil dog henlede Opmærksomheden paa, at der i Betænkningen Nr. 180 staar anført, at Udarbejdelsen af et saadant Værk vil fordrø en overordentlig stor Mængde Arbejde, hvoriblandt ogsaa meget mekanisk Arbejde, der maa overlades til Andre, saa at det Hverv, de to Videnskabsmænd nærmest ville komme til at overtage, er det at staa til Ansvar for, at Værket bliver forsvømt udført, og jeg tror, at Garantien derfor er saa god, som den vel kan være, saameget mere som af de to ærede Videnskabsmænd den ene er Chef for det statistiske Bureau og altsaa har den letteste og sikreste Udgang til selve Kilderne. En anden Indvending, den ærede Ordfører kom med, var den, at man ved at støtte et saadant Værks Udgivelse vilde gjøre det umuligt for private Videnskabsmænd at udføre et saadant Arbejde. Dertil vil jeg sige, at jeg anser det for aldeles umuligt for private Videnskabsmænd at løse en saadan Opgave, og at det kun vil være muligt ved at give en nogenlunde rigelig Understøttelse at faae et saadant Værk. Det glædede mig derfor meget at se, at det fremkomne Forslag er blevet støttet af et Flertal i Finanssubvalget, der endogfaa er større, end de almindelige Flertal pleie at være. Jeg tror, det er saa langt fra, at der kan være Tale om nogen Fortjeneste ved dette Arbejde, at jeg endogfaa undrer mig over, at det kan gjøres saa billigt. Naar man læser den Skrivelse, som er fremkommen fra de to nævnte Videnskabsmænd, vil man se, at de i Grunden kun ønske at faae Udgifterne til Papir og Tryk dækkede, og jeg tror, at det vistnok er af formelle Grunde, at Endringsforslaget er skillet saaledes, at man bevilger en rund Sum, uden at man siger, at det skal være til Papir og Tryk, hvilket vistnok vil være vanskeligt at kontrollere. Jeg anser det for et Tilbud, som man ikke bør vrage, og jeg tror, at det Værk, her er Tale om, vil være til Nytte i mange Henseender for overmaade Mange, saaledes som jeg udtalte, da jeg forrige Gang havde Ordet. Naar den ærede Ordfører mente, man derigennem ligesom vilde understøtte forskellige Meninger og visse Anskuelser, kan jeg ikke være enig med ham deri; thi om der end bliver udarbejdet en Statistik over de geologiske og moraliske Forhold her i Danmark, har Statistiken dog sin egen bestemte Methode, og jeg tror ikke, at man paa nogen Maade kan sige, at de Ved-

kommende ville komme til at lægge deres egen Mening deri. Den moraliske Statistik omhandler f. Ex. Forbrydelser, uægte Fødsler osv. Statistiken fremsætter kun Tallene og overlader til Andre at udbrage Resultaterne deraf.

Jeg skulde imidlertid ikke have udtalt, hvad jeg her har sagt, hvis jeg ikke ved en anden ydre Foranledning var bleven bragt til at tage Ordet igjen. Det var nemlig ved en Ytring, der blev fremfat af den ærede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Fischer). Jeg havde ikke troet, at denne Ytring var bleven rettet til mig, hvis den ærede Minister ikke havde nævnt min Balgfreds og med det Samme kastet Blikket hen til mig. Jeg husker ikke bestemt den ærede Ministers Udtale, men der var Noget om at „proppe til Halsen“, og saa husker jeg dunkelt, at han yttrede Noget, hvis Mening jeg tror var, at jeg havde talt imod Forslaget, fordi jeg anede den Fare, der laa i, at der kunde være Mennesser, der ligesom slugte Materialet raat og ikke fordøjede det tilstrækkelig. Men i den Henseende tror jeg, at hvis den ærede Minister havde været rigtig opmærksom paa, hvad jeg sagde, vilde han have hørt, at det snarere var det Modsatte, jeg sagde. Jeg sagde nemlig, at de statistiske Meddelelsers Labelværk var ligesom et Raamateriale; men i dette Værk vil det komme til at foreligge bearbejdet, saa at der ikke saa let var saadanne Fare. Faren kan maasse nok være der alligevel, Alting kan jo misbruges, man ser det noksom; jeg vil ikke være personlig, men jeg kunde paa- vise Exempler paa, at endogfaa Ministre have faaet statistiske Oplysninger i den gale Hals. Jeg forlanger aldeles ikke, at den ærede Minister skal høre, hvad jeg siger, saa meget mindre, som mine Udtalelser vare rettede særlig til de Herre i denne Sal, som jeg antager, ikke saa let ville stemme for Forslaget; men, naar den ærede Minister vil bruge mine Ytringer, saa tror jeg dog at turde forlange, at Ministeren ogsaa er vis paa at have hørt eller opfattet i det Mindste min Hovedmening rigtig; jeg vil imidlertid haabe, at den ærede Minister ikke maa have Dndt af, hvad jeg tror at have paaviist, at han har faaet mine Udtalelser i den gale Hals. Jeg skal, som sagt, stemme for dette Forslag, uagtet jeg indrømmer, at det maa omredigeres, fordi det formelt ikke er rigtigt. Jeg tror ganske vist, at man kunde gaa den Vej at stemme det ud og opfordre Finanssubvalget til at komme med det omredigeret til 3die Behandling; men jeg tror alligevel, at man bedre lægger Finanssubvalget denne Sag paa Sinde, naar man stemmer det ind nu, thi da staar det fast saaledes, at det ikke kan overses, og da haaber jeg ved 3die Behandling, at Formen vil blive omredigeret.

G. Petersen: Den ærede Kultusminister har fuldstændigt misforstaaet mig før. Jeg stillede